

SLOGA, platforma NVO za razvoj, globalno učenje
in humanitarno pomoč

29. april 2021

Prispevek Platforme SLOGA k oblikovanju prihodnjega evropskega programa za izobraževanje odraslih

Spoštovani,

Veseli nas, da je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport vključujoče pristopilo k procesu oblikovanja prihodnjega evropskega programa za izobraževanje odraslih. Poudarki s Posveta o prihodnjem evropskem programu za izobraževanje odraslih, ki ga je Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport organiziralo 15. aprila 2021, so identificirali ključne potrebe sistema izobraževanja odraslih. Nedvomno bo nov evropski program za izobraževanje odraslih pomembno okrepil kakovostno in dostopno vseživljenjsko učenje ter izobraževanje. V nadaljevanju podajamo nekaj predlogov glede programa.

Kakovost učenja odraslih

S ciljem krepitve **globalnih kompetenc učečih se** predlagamo umestitev **globalnega učenja** v nov evropski program za izobraževanje odraslih. Namen globalnega učenja kot vseživljenjskega procesa učenja in delovanja je namreč v poudarjanju posameznikove soodvisnosti ter njegove vpetosti v globalno dogajanje.

Nevladne organizacije, ki delujemo na področju globalnega učenja, izobraževalne in druge vladne institucije (npr. Ministrstvo za zunanje zadeve) že vrsto let poudarjamo pomen globalnega učenja kot ključnega orodja za vključujočo trajnostno družbo in pomemben element vseživljenjskega učenja. Delovno področje za globalno učenje, ki deluje v okviru Platforme SLOGA, je že leta 2008 globalno učenje opredelila kot »*učenje za globalno uravnoteženo sobivanje oz. krajše globalno učenje kot vseživljenjski proces učenja in delovanja, ki poudarja soodvisnost ter posameznikovo vpetost v globalno dogajanje. Cilj tovrstnega učenja so globalno odgovorni in aktivne posameznice in posamezniki ter skupnosti. Globalno učenje je proces spodbujanja posameznikov in skupnosti za lastno angažiranje ter delovanje na področju razreševanja ključnih skupnih izzivov človeštva. V ta namen je potrebno razvijanje formalnih in neformalnih programov izobraževanja ter učenja, ki bodo temeljili na*

razvijanju sposobnosti kritičnega mišljenja in drugih osebnostnih ter družbenih veščin. Tako izobraženi in usposobljeni aktivni državljani in državljanke lahko z lastnim delovanjem ter delovanjem v okviru raznih organizacij prispevajo k bolj pravičnim in trajnostnim ekonomskim, socialnim, okoljskim ter na človekovih pravicah temelječih državnim in mednarodnim politikam.«

Globalno učenje je vključeno v **Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030**, ki so jo države članice Organizacije združenih narodov soglasno sprejele na Vrhu o trajnostnem razvoju septembra 2015 v New Yorku, med podcilji 4. cilja trajnostnega razvoja (kakovostno izobraževanje) opredeljuje globalno učenje:

4.7 Do leta 2030 poskrbeti, da bodo vsi učenci pridobili znanje in spretnosti, potrebne za spodbujanje trajnostnega razvoja, tudi z izobraževanjem o trajnostnem razvoju in trajnostnem načinu življenja, človekovih pravicah, enakosti spolov, spodbujanju kulture miru in nenasilja, globalnem državljanstvu ter spoštovanju kulturne raznolikosti in prispevka kulture k trajnostnemu razvoju.

Pomen globalnega učenja in njegovo vključevanje v izobraževalne sisteme poudarjata ter spodbujata tudi **Center Sever–Jug Sveta Evrope** in **UNESCO. Deklaracija iz Incheona Education 2030 – Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all** (2015) na primer poudarja, da izobraževanje prispeva k napredku pri doseganju vseh ciljev trajnostnega razvoja. Prenovljena izobraževalna agenda, vključena v 4. cilj trajnostnega razvoja, je celovita, ambiciozna in univerzalna ter se zgleduje po viziji izobraževanja, ki spreminja življenja posameznikov, skupnosti in družb, pri čemer nikogar ne pusti ob strani. Utemeljena je na pravicah in se zgleduje po humanistični viziji izobraževanja ter razvoja, ki temelji na načelih človekovih pravic in dostojanstva, socialne pravičnosti, miru, vključenosti ter zaščite in kulturne, jezikovne ter etnične raznolikosti in skupne odgovornosti. Osnutek **Berlinske deklaracije o izobraževanju za trajnostni razvoj**, ki bo predvidoma sprejeta na Svetovni konferenci UNESCO o izobraževanju za trajnostni razvoj v maju, prav tako naslavlja vseživljenskost učenja in izobraževanja za trajnostni razvoj ter pomen vključevanja globalnih razsežnosti in globalnih tem v izobraževanje.

Aktivnosti globalnega učenja naslavljaajo cilje trajnostnega razvoja, človekove pravice, medkulturni dialog, enakost spolov, podnebne spremembe in varstvo okolja itd. ter krepijo globalne kompetence učečih se; ne nazadnje se s krepitvijo veščin učeče se opolnomoči tudi za večjo uspešnost na trgu dela. Glede na teme, ki jih obravnava, je umestitev globalnega učenja (ki celovito naslavlja vse tri razsežnosti trajnostnega razvoja, tj. ekonomsko, socialno in okoljsko) pomembna tudi z vidika udejanjanja **Evropskega zelenega dogovora**, posebej glede aktivnega sodelovanja javnosti in ozaveščenosti o prehodu k zelenemu ter krožnemu gospodarstvu in ekonomiji blaginje. Globalno učenje učeče se opolnomoči z razumevanjem soodvisnosti in povezanosti tem ter jih spodbuja k aktivaciji, torej krepi **aktivno državljanstvo**.

Vključevanje, spodbujanje in motivacija nizko kvalificiranih delavcev ter depriviligiranih skupin

Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 je načrtala univerzalne usmeritve globalnega razvoja do leta 2030. V duhu Agende 2030 poudarjamo pomen izobraževanja odraslih za **krepitev enakih možnosti in odprave neenakosti** za udeležanje pravičnega ter vključujočega trajnostnega razvoja za vse. Številne aktivnosti izobraževanja odraslih so namenjene premagovanju **jezikovnih ovir**. Sklepi Foruma o učenju in izobraževanju za vključujočo večkulturno družbo, ki je potekal 20. januarja 2021 v soorganizaciji Andragoškega centra Slovenije, Platforme SLOGA ter Slovenske filantropije, poudarjajo pomen prehoda **od primerov dobre prakse k modelu** vključevanja priseljencev in tematik migracij ter večkulturnega dialoga v formalno, neformalno in priložnostno učenje in izobraževanje na vseh ravneh, vključno z izobraževanjem odraslih, kar krepi družbeno kohezijo in prispeva k vključujočim večkulturnim družbam. Z vidika družbe je izobraževanje odraslih pomembno zaradi **razbijanja stereotipov in predsodkov**, priseljencem pa omogoča **avtonomno življenje**. Na forumu so bile izpostavljene **neenake možnosti in priložnosti izobraževanja odraslih med regijami v Sloveniji**, vključno z jezikovnimi tečaji, zato je treba okrepiti prizadevanja za enake možnosti znotraj držav.

Za zagotavljanje enakih možnosti v izobraževanju in poklicnih priložnostih je treba okrepiti **spolno občutljivo karierno svetovanje**.

Formalno, neformalno in priložnostno učenje v izobraževanju odraslih

Številne aktivnosti globalnega učenja potekajo v okviru neformalnega izobraževanja, zato bi bilo smiselno okrepiti **priznavanje in vrednotenje neformalnega izobraževanja odraslih**. To je posebej pomembno za opolnomočenje skupin z manj priložnostmi in zagotavljanje enakih možnosti.

Upravljanje in partnerstva

Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030 poudarja pomen vključujočih procesov in sodelovanja različnih deležnikov. Želeli bi poudariti pomen **vključevanja celotne družbe**: smiselno bi bilo nadalje krepiti povezovanje in sodelovanje med različnimi deležniki, vključno s **civilno družbo oz. nevladnimi organizacijami**, na vseh ravneh, in sicer z oblikovanjem ter krepitvijo **mehanizmov in struktur za izmenjavo ter sodelovanje raznolikih deležnikov izobraževanja odraslih**. Kot primer dobre prakse večdeležniškega sodelovanja navajamo Forum o učenju in izobraževanju za vključujočo večkulturno družbo, ki smo ga 20. januarja 2021 soorganizirali Andragoški center Slovenije, Platforma SLOGA ter Slovenska filantropija. Na Forumu smo naslovili presek migracij in formalnega, neformalnega ter priložnostnega izobraževanja za krepitev vključujočih večkulturnih družb. Forum je potekal v okviru procesa Uresničevanje Evropskega programa za učenje odraslih 2020-2021 (projekt EPUO), ki ga v Sloveniji koordinira Andragoški center Slovenije.

Evropski cilji in kazalniki

Predlagamo, da se v program smiselno vključijo vsi relevantni **kazalniki ciljev trajnostnega razvoja**, ki se spremljajo na ravni Evropske unije.

Zaradi navedenih razlogov menimo, da je umestitev globalnega učenja v prihodnji evropski program za izobraževanje odraslih ključnega pomena, saj le tako lahko opolnomočimo učeče se, da postanejo nosilci pozitivnih sprememb ter da razvijajo sposobnosti za spoprijemanje z globalnimi izzivi in izzivi globalizacije.

V pričakovanju, da boste podane predloge čim bolj celovito upoštevali, vas lepo pozdravljamo. Za dodatne informacije oz. pojasnila smo vam z veseljem na razpolago (Adriana Aralica, adriana.aralica@sloga-platform.org oz. 040 754 197).

S spoštovanjem,

Albin Keuc,
direktor Platforme SLOGA

Metelkova 6
1000 Ljubljana
Slovenija
info@sloga-platform.org
01 434 44 02
040 204 464

www.sloga-platform.org
www.tuditi.si
www.skladnost-politik.si
www.globalni-cilji.si